

Dyplomatyczny Obieżyświat. Odcinek 19: SZWECJA

2022-01-14

Nasza podróż dookoła świata z krakowskimi placówkami dyplomatycznymi dobiegła końca. Bardzo dziękujemy wszystkim konsulatom, które wzięły udział w naszym projekcie. Zachęcamy do przypomnienia sobie wszystkich odcinków „Dyplomatycznego Obieżyświata” i zapraszamy do lektury ostatniego z nich. Poznamy bliżej zamorskiego sąsiada Polski, czyli Szwecję.

K - jak krótka informacja o konsulacie

Szwecja – kraj z którym kojarzy się wiele i bez którego nie wyobrażamy sobie podbojów świata i naszej całej europejskiej spuścizny. Dzika przyroda, design, tolerancja, solidność, zima, wikingowie i dużo, dużo więcej.

Honorowy Konsulat Królestwa Szwecji mieści się w budynku hotelu Radisson Blu w Krakowie, przy ul. Straszewskiego 17. Konsulat obejmuje swoją działalnością województwa małopolskie, świętokrzyskie i podkarpackie. Podstawowym zadaniem jest promocja Szwecji oraz pomoc konsularna obywatelom szwedzkim. Honorowy Konsul Szwecji Lidia Wiszniewska została powołana w marcu 2017 roku.

R - jak rys historyczny kraju

Szwecja stworzona została przed łód, renifery i myśliwych. Tak to się zaczęło około 14 000 lat temu. Za ustępującym lodowcem podążały renifery, a za nimi przybyli na te ziemie myśliwi. Praojczyzna Germanów, zasiedlona przez rody Normanów i Ynglingów – wytrawnych żeglarzy, odkrywców, kupców, łupieżców.

Średniowieczna twierdza Varberg. Fot.: Per Pixel Petersson - Image Bank Sweden

Czas chrystianizacji Europy pokrywa się z tworzeniem państwa szwedzkiego. Na Półwyspie Skandynawskim przez stulecia miały miejsca zarówno podboje, jak i unie pomiędzy państwami. W 1523 roku Gustaw I Waza doprowadza do usamodzielnienia się Szwecji i wprowadza luteranizm. Burzliwy wiek XVII to wojny z Danią, Polską i Rosją oraz zdobycie przez Szwecję pozycji mocarstwa w Europie. To właśnie dynastia Wazów przeniosła nam stolicę do Warszawy.

Wiek następny to utrata pozycji mocarstwa i era rozkwitu parlamentaryzmu. Pomimo powrotu rządów absolutnych w XIX wieku oraz licznych wojen – Szwecja powraca do swoich parlamentarnych prób i poprzez reformy staje się krajem liberalnym. W ubiegłym stuleciu Szwecja przechodzi z gospodarki rolniczej na uprzemysłowioną. Obecnie Szwecja to synonim wysokich technologii. Na czele państwa stoi król Karol XVI Gustaw.

A - jak atrakcje turystyczne

Oprócz licznych połączeń lotniczych, do Szwecji (regionu Skanii) dotrzemy również połączeniami promowymi z Trójmiasta oraz Świnoujścia do Ystad, Malmö lub bardziej na północ do

Karlskrony.

Skania to najbardziej wysunięty na południe region Szwecji połączony mostem z duńską wyspą Zelandią. Region ten nazywany jest krainą zamków, znajdziemy ich ponad 200 na powierzchni zaledwie 11 tysięcy km² (województwo małopolskie ma nieco ponad 15 tysięcy km²). Częścią tej zachwycającej krainy są trzy parki narodowe: Dalby Soderskog, Stenshuvud i Soderasen, który jest jednocześnie rajem dla rowerzystów. Miasta Skanii to Malmö (jeden z najważniejszych ośrodków gospodarczych Szwecji, połączone mostem ze stolicą Danii – Kopenhagą) czy Ystad i Helsingborg – urocze miasta, z portami, malowniczą szwedzką zabudową i perełkami dawnej architektury.

Chaty rybackie na szwedzkim wybrzeżu. Fot.: Sebastian Lineros - Image Bank Sweden

Wyspiarska stolica Szwecji Sztokholm jest głównym celem odwiedzających kraj. To piękne i dostojne miasto położone jest na 14 wyspach i wysepkach połączonych 53 mostami. Na Starym Mieście znajduje się kompleks Zamku Królewskiego i Królewska Poczta oraz Muzeum Alfreda Nobla. W stolicy znajduje się około 50 muzeów. Ze Sztokholmu już blisko do Uppsali – dawnej osady Wikingów z królewskimi kurhanami, siedzibą najstarszego uniwersytetu Szwecji oraz ogromną ilością wspaniałych zabytków.

Skeppsbron w Sztokholmie w okresie bożonarodzeniowym. Fot.: Henrik Trygg

Göteborg to drugie co do wielkości miasto kraju, położone w zachodniej części Szwecji. Jego atrakcją są kanały, po których poruszają się specjalne łodzie przepływające pod licznymi mostami tego miasta. Miłośnicy motoryzacji odwiedzają Muzeum Volvo, a dla młodszych turystów punktem obowiązkowym jest największy w Skandynawii park rozrywki Liesberg, założony w 1923 roku i uznawany za jeden z najlepszych na świecie.

Panorama Göteborga. Fot.: Per Pixel Petersson - Image Bank Sweden

K - jak kultura i kuchnia

Większość Szwedów na co dzień prowadzi świecki tryb życia, niemniej wiele z corocznie obchodzonych świąt i tradycji ma korzenie religijne. Wpływy z innych stron świata sprawiają, że tradycje takie jak na przykład ramadan stają się częścią dzisiejszego życia społecznego.

Dzień św. Łucji (13 grudnia) oraz Boże Narodzenie to dwa ważne święta, lecz chyba najhuczniejsze i typowo szwedzkie obchody towarzyszą *midsommar*. Specyficznym świętem miejscowym jest tak zwana Valpurga - święto powitania wiosny 30 kwietnia.

Valpurga - szwedzkie powitanie wiosny. Fot.: Anna Hållams - Image Bank Sweden

Ważnym elementem każdego święta jest oczywiście jedzenie, a kuchnia szwedzka jest najbogatsza i najbardziej urozmaicona wśród kuchni krajów skandynawskich. Charakterystyczną cechą szwedzkich dań jest połączenie smaku słodkiego ze słonym. Skojarzenia z kuchnią szwedzką to klopsiki, śledzie, bułeczki cynamonowe czy chrupkie pieczywo. Jednak szwedzka sztuka kulinarna to o wiele więcej!

Wraz z Michałem Godyniem, szefem kuchni w Rezydencji Ambasadora Szwecji zapraszamy Was do świata szwedzkich potraw. Poniżej link do e-booka, w którym prezentujemy przysmaki, do samodzielnego wykonania, w polskich warunkach i z polskich produktów. Znajdziecie wśród nich zarówno prawdziwe szwedzkie klasyki, jak i przepisy trochę mniej znane oraz porady w duchu zero waste, czyli jak gotować, żeby nie marnować.

[Kulinarny e-book z okazji Święta Narodowego Szwecji - Sweden Abroad](#)

o - jak osiągnięcia naukowe i gospodarcze

Gdy nalewacie sok z opakowania Tetra Pak, jecie obiad przy stole z IKEA, rozmawiacie na Skypie z przebywającymi za granicą przyjaciółmi, albo relaksujecie się, słuchając muzyki na Spotify – korzystacie z dorobku szwedzkiego biznesu.

Zdolność przystosowywania się, międzynarodowa skala, sprzyjający sektor publiczny, niskie podatki od osób prawnych, niska korupcja, ścisła współpraca sektora publicznego, naukowego oraz biznesu oparta na niezwykle skutecznym modelu potrójnej helisy (ang. *triple helix*) przyczyniła się do wytworzenia się widocznego w dzisiejszej Szwecji znakomitego klimatu biznesowego.

Ceremonia noblowska w Sztokholmie w 2015 roku. Fot.: Alexander Mahmoud - Image Bank Sweden

Szwecja ma długą tradycję nowatorstwa – to tu działali tacy cieszący się światową sławą innowatorzy, jak Celsjusz i Nobel, tu powstały takie wynalazki, jak zapałki, klucz nastawny, łożysko kulkowe, trzypunktowy pas bezpieczeństwa oraz rozrusznik serca. Do czynników sprzyjających innowacyjności należą: system darmowej edukacji, zachęcający uczniów od najmłodszych lat do krytycznego myślenia, stabilny klimat polityczny i gospodarczy, podejście do przemysłu i system rządów promujący pokaźne nakłady na badania oraz ciekawość świata i otwartość na międzynarodowe wpływy. Innowacyjność ściśle wiąże się z działalnością badawczą i rozwojową, na którą Szwecja przeznaczają 3,3 procent krajowego PKB, co stanowi jeden z najwyższych wskaźników na świecie. Za olbrzymią częścią nakładów biznesu na badania i rozwój stoją wielkie szwedzkie przedsiębiorstwa o zasięgu międzynarodowym, które są prawdziwym motorem innowacyjności – około 80 proc. wydatków na ten cel przypada na kilka firm. Efekt? W 2017 roku Szwecja znalazła się na drugim miejscu w globalnym rankingu innowacyjności, a od lat 2008–2009 nigdy nie spadła poza trzecią lokatę w tej klasyfikacji.

W połączeniu z zaangażowaniem w zrównoważony rozwój duch innowacyjności daje Szwecji pozycję lidera w sektorze czystych technologii (cleantech). To jedna z najszybciej rozwijających się w kraju gałęzi biznesu, po części dynamizowana przez rządowe subwencje na rzecz startupów sektora cleantech, choć także za sprawą zapotrzebowania przemysłu i ogromnego zainteresowania prywatnych inwestorów.

Każdego roku w Szwecji rozpoczyna działalność od 300 do 900 nowych przedsiębiorstw sektora czystych technologii. W branży tej działa obecnie kilka tysięcy podmiotów, łącznie osiągających obrót w wysokości 220 miliardów koron szwedzkich rocznie. Szwecja szczególnie wyróżnia się w takich dziedzinach, jak inteligentne sieci energetyczne, biopaliwa, czysta energia i budownictwo ekologiczne.

O silnej pozycji biznesowej Szwecji na arenie międzynarodowej decydują działające konsekwentnie przedsiębiorstwa, które są mocno posadowione na arenie globalnej dzięki swoim inwestycjom i badaniom oraz stabilności.

W - bo warto wiedzieć

Czy wiedzieliście, że 97% szwedzkiego terytorium jest niezamieszkane? Szwecja posiada 30 parków narodowych i prawie 5 000 rezerwatów przyrody. Poza obszarami chronionymi obowiązuje *allemansrätten*, czyli unikatowe dla Szwecji prawo o publicznym dostępie, na mocy którego można w sposób swobodny korzystać z natury, biwakować, zbierać jagody, grzyby czy kwiaty, pod warunkiem że nie są to gatunki chronione. Podstawowa zasada brzmi: „Nie zakłócaj i nie niszcz”.

W Szwecji występują cztery pory roku, których przebieg na północy i na południu kraju różni się znacząco. Rekordowe temperatury to -53°C w lutym na dalekiej północy i $+38^{\circ}\text{C}$ w czerwcu na południu; średnia dla całego kraju wynosi odpowiednio około -8°C oraz $+10^{\circ}\text{C}$. Na północ od koła polarnego warunki związane ze światłem dziennym są ekstremalne: przez cały grudzień zimą panuje tam kompletna ciemność. Z drugiej strony latem w regionie tym trwa dzień polarny – od końca maja do połowy lipca słońce znajduje się cały czas ponad horyzontem.

Zorza polarna Fot.: Lola Akinmade Åkerström - Image Bank Sweden

Być może właśnie bliskość natury sprawiła, że Szwedzi odznaczają się wysokim poziomem świadomości ekologicznej. Dzieci poznają zasady recyklingu, zanim nauczą się chodzić, a Szwecja wyjątkowo aktywnie uczestniczy w globalnym wysiłku na rzecz wypracowania przyszłych rozwiązań w zakresie zrównoważonego rozwoju.

© Artykuł wraz z fotografiami (pochodzącymi z zasobów oficjalnej szwedzkiej bazy fotografii – Image Bank of Sweden) przekazany przez Konsulat Królestwa Szwecji w Krakowie.

Wszystkie odcinki cyklu Dyplomatyczny Obieżyświat znajdziecie [TUTAJ](#)